

tøiet var endnu ikke sunket, da man tapte det av syne. Efter en times roning kom man til Galloper fyrskib, som saaes, da eksplosionen indtraf. Der var antagelig en 17—18 favne, hvor ulykken hændte.

Oplæst og vedtat, hvorefter vidnet fra-
traadte.

Som 2det vidne fremstod maskinist Nils Hilland, 40 aar, av Alversund, og forklarte, at han, da eksplosionen indtraf, laa tilkøis i sin lugar, som laa paa styrbords side av maskinen. Vidnet sprang ut og saa, at vandet allerede begyndte at komme op paa dækket, sprang saa til maskindøren, men saa ikke andet end grumset vand, som stod over maskintoppen. Eksplosionen skedde utvilsomt om bagbord. 2den styrmands lugar, som laa der, blev helt ødelagt, og 2den styrmanden selv var halvt som i svime, da han kom paa dæk. Vidnet fik paa sig trøie og sko og hjalp saa med at sætte ut baatene. Maskinen stoppet omtrent øieblikkelig efter smeldet.

Oplæst og vedtat, hvorefter vidnet fra-
traadte.

Som 3dje vidne fremstod baadsmand Konrad Bernhard Solheim, 22 aar, av Isdal pr. Bergen, og forklarte, at han ved leiligheten stod tilrors, hadde kort i forveien tat roret, forat rormanden skulde faa sig kaffe. Lodsens opdaget noget i vandet, saa paa det med kikkerten og gav ordre til hardt styrbord ror, hvilket øieblikkelig blev utført. Styrmanden varskudde lodsens at roret laa haardt over. Vidnet saa ikke gjenstanden i vandet. Kapt. sa til lodsens, han var glad, det ikke var en mine, for da hadde det gaat galt, og ga styrmanden ordre til at gaa ned og skjærpe utkikken litt. Styrmanden var neppe kommet længer end til undre bro, da eksplosionen hændte. Ved eksplosionen steg en røksøile op omkring skorstenen og bredte sig over hele midtskibet. Fartøiet lettet sig, saa vidnet formelig blev hævet op.

Oplæst og vedtat, hvorefter vidnet fra-
traadte.

Som 4de vidne fremstod letmatros Jørgen Jentoft Norum Olsen, 18 aar, av Vega, Helgeland, og forklarte, at han ved

leiligheten netop var kommet paa utkik. Hadde faat ordre av kapteinen til at holde godt utkik, hvad han ogsaa gjorde. Han saa imidlertid intet mistænkelig.

Oplæst og vedtat, hvorefter vidnet fra-
traadte.

Som 5te vidne fremstod derefter dæks-
gut Konrad Jensen, 16 aar, av Bergen, og forklarte, at han hadde været paa utkik, var netop blit avløst av Jørgen Olsen og skulde ind at spise, da eksplosionen fandt sted. Vidnet saa ingenting i vandet, saalænge han stod paa utkik, skjønt han passet godt paa.

Oplæst og vedtat.

Samtlige vidner fremstod, og journal-
utdraget blev oplæst for dem. Vidnerne hadde intet at anmerke ved sammes indhold.

Bisidderne har intet at bemærke.

Vidnerne, som ikke hadde paa hørt hin-
andens forklaringer, blev derefter edfæstet.

Forretningen avsluttedes.

undert. Waldemar Eckell, O. Kverndal,

H. Stranger Sand.

D/S „Bonheur“ (H. C. W. N.) av Kristiania.

Reg.ton br.: 1159, last: Trællast, ødelagt den 7de januar paa reise fra Fredrikstad til Garston. Omkommet 2 mand:

Kristiania byret gjør vitterlig:

Aar 1916 den 17de januar blev sjøret sat i byrettens lokale i justisbygningen under ledelse av assessor Lie med de opnævnte sjøretsmedlemmer, skibsreder Krøger og fhv. skibsfører H. Rasmussen.

Hvor da blev foretat sak nr. 23 — 1916 sjøforklaring for d/s „Bonheur“ i anledning av skibets forlis.

Beretning

om ulykken ombord i s/s „Bonheur“ paa reise fra Fredrikstad den 1ste januar 1916 til England.

Den 1ste januar avgik s/s „Bonheur“ fra Fredrikstad med en ladning trællast bestemt for Garston. Reisen foregik under stormfuldt veir. Fredag den 7de pass.

Sule Skerrey fremdeles storm fra NW. med haarde byger, høi brækkende sjø og meget overvand. Kl. 12 md. pass. Stock Rock ca. 2' av om st. b. Kl. 0,15 s. d. støtte skibet paa en mine eller blev torpedert. Der opstod en frygtelig eksplosion og skibet begyndte at synke samtidig. Under eksplosionen blev fyrbøter E. Lindberg dræpt og letmatros H. Hansen haardt kvæstet. Alle mand blev beordret til sine respektive baater for at komme klar av vraket. Den eneste redning bestod nu i at holde baatene mot vind og sjø under stadig roning, hvilket blev gjort hele em. og natten til lørdag fm. I nattens løp døde fyrbøter A. Hutala av kulde og overanstrengelser. Da dagen brøt frem saaes land i læ. Der besluttedes at søke mot land, da hele mandskapet var aldeles utmattet av haarde lidelser og strabadser. Landingen foregik under meget vanskelige forhold. Kl. 11 var alle mand bragt iland ved hjælp av landsbyen Armadales befolkning. Under landingen blev paa grund av dragsugen begge baater fyldt og tildels istykkerslaat blandt stenene.

Mandag den 10de kl. 2 em. blev fyrbøter A. Hutala begravet 4 engelske mil fra Armadale.

(sign.) Chr. Hermansen,
fører.

O. E. Stubberud,
styrmand.

Per Thv. Bjørge,
2den styrmand.

Fremlagt i Kr.a byret den 17de januar 1916.

J. Jordan.

For skibsinspektøren møtte besigtigelsesmand Hellum.

For krigsforsikringen møtte adv. Bredal ved Skjelderup.

For a/s Norsk Vareforsikring møtte o.r.sakfører Fjeld Halvorsen.

Fremstod: Christen Hermansen, 49 aar gammel, forhenværende fører av d/s „Bonheur“, bosat i Græsvik pr. Fredrikstad. Vedtok efter oplæsning av beretningen dennes indhold som rigtig og forklarte i tilslutning dertil følgende: Ved

leiligheten var komp. paa broen hvor han hadde opholdt sig det meste av fmd. Desuten var begge styrmænd, en youngmand og en letmatros paa broen. Det var just vaktskifte. Paa grund av den høie sjø og overvandet var kommunikation mellem midtskibs og forut vanskelig. Av samme grund var der ingen utkik paa bakken. Ca. 10 à 15 min. før skibet støtte eller blev torpedert, saa komparenten omtrent 3 str. paa st. b. baug i en avstand av en kvartmil en stang, mast eller lignende som stod ret op av vandet i en høide av antagelig ca. 4 fot. Stangen — eller hvad det var — kunde være ca. 8 à 10 tommer i diameter og var sort av farve. Komparenten fik øie paa den i et enkelt glimt mellem 2 sjøer og saa ikke mere til den, skjønt han vedblev at holde øie fæstet paa den kant. Efter hvad komp. i øieblikket tænkte sig, ansaa han den som en mast paa et fiskefartøi, en merkestake eller lignende. Det faldt ham ikke da ind at der kunde være noget mistænkelig ved den. Da han var kommen iland efter ulykken hørte han at det engelske slagskib „King Edvard VII“ var blit torpedert omtrent paa det sted, hvor „Bonheur“ sank, av en undervandsbaat om aftenen torsdag den 6te januar. Det faldt da komparenten ind at den stang, mast eller lignende han hadde set, kanske kunde ha været et perioskop paa en undervandsbaat. Komparenten har set saadanne perioskoper før, og den stang, mast eller lignende som han saa, kunde godt være et perioskop, men som sagt fik han meget liten anledning til at fæste sig nærmere ved det som han saa, og han tør derfor ikke ha nogen begrundet mening om hvad det kan ha været, eller specielt om det kan ha været et perioskop. Forøvrig saa han i formiddagens løp ikke noget fartøi eller noget som kunde tyde paa at et fartøi var i nærheten. Heller ikke saa komparenten minner, men det hadde vel heller ikke været mulig at opdage saadanne i den høie sjø. Umiddelbart før skibet støtte eller blev torpedert, var komparenten gaat ind i bestiklugaren. Her hørte komparenten plud-

selig et skarpt sterkt smeld og samtidig følte han at skibet rystedes og blev løftet iveiret. Øieblikkelig komparenten hørte smeldet, saa han ut gjennom et av vinduerne i bestiklugaren og opdaget da at der steg en høi søile av vand og røk op paa begge sider av skibet forut omtrent ved kollisionskottet, d. v. s. 16 à 20 fot fra baugen. I røk- og vandsøilen paa st. b. side saa han likeledes et lysglimt, der var som det glimt der ledsager et skudd. Komparenten skyndte sig straks ut paa broen. Her merket han en sterk gaslugt. Skibet begyndte at synke med det samme, idet lasten væltet ut av skibet paa begge sider. Efter 2 à 3 minutters forløp var forskibet helt under vand. Agterskibet holdt sig derimot fremdeles over vandet. Skibets 2 livbaater blev sat paa vandet hurtigst mulig. Styrbords livbaat var svunget ut paa forhaand. Ogsaa bakbords livbaat lykkedes det at faa paa vandet uten vanskelighet. Mens besætningen rodde bort i baatene var agterskibet fremdeles at se over vandet. Senere er skibet formentlig helt sunket. Fyrbøter Lindberg opholdt sig i ruffen forut, da ulykken fandt sted. En av besætningen som opholdt sig sammesteds, saa at Lindberg blev rammet av stumper fra eksplosionen. Letmatros Hansen opholdt sig ved eksplosionen i gangen til ruffen forut. Han blev saaret av stumper fra eksplosionen i ansigtet og et av benene. Han ligger nu paa Vor Frue hospital her i byen; antagelig kommer han sig. Fyrbøter Hutala kom like fra maskinen og var let klædt. Kulde maa antagelig være den væsentligste aarsak til hans død. Der var en dybde av ca. 40 favne der hvor skibet blev rammet. Komparenten er sikker paa at skibet enten støtte paa en mine eller blev torpedert, men han tør ikke ha nogen mening om, hvorvidt det er det ene eller det andet som er skedd i dette tilfælde. Der blev fortalt paa land efter ulykken at man hadde set en undervandsbaat omkring Stock Rock om torsdagen. Komparenten tilføier, at han efterat besætningen var kommet i baatene, saa at skibet paa st.

b. side hadde faat et stort hul, som strakte sig fra øverste plate og saa langt nedover som man kunde se, og som gik fra kollisionskottet antagelig 10 fot agterover. Noget hul paa bakbords side saa komporenten ikke, men det er sikkert nok at der ogsaa var et stort hul paa denne side. Det forstod komporenten av, at der væltet en masse last ogsaa paa denne side. Komparenten har ikke hørt at der i det farvand som der her er tale om, før har været nogen minefare. Saavidt komporenten vet, har ingen av besætningen gjort nogen iagttagelse av interesse utenom hvad komp. selv har iagttat. Komparenten var den eneste som saa den stang, mast eller lignende som han har forklart sig om.

Oplæst og vedtat.

Fremstod som 1ste vidne, Karl Olaf Edvardsen Stubberud, 34 aar gammel, var 1ste styrmand paa d/s „Bonheur“, bosat i Rygge, blev forberedt til vidnesbyrds avlæg og forklarte sig i overensstemmelse med beretningen som er rigtig. Vidnet var ved leiligheten paa broen. Eksplosionen var ledsaget av et sterkt skarpt smeld, og der stod en høi røk- og vandsøile op av vandet paa st. b. side omkring kollisionskottet. Inde i søilen saa vidnet et lysglimt. Skibet fik en sterk rystelse og løftet sig i veiret. Der fløi jernbeter i luften og lugtet sterkt av gas. Det er givet at skibet har støtt paa en mine eller er rammet av en torpedo. Hvilket kan vidnet ikke sige. Han saa ikke noget mistænkelig i nærheten før eller efter ulykken. Der væltet last ut av skibet paa begge sider. Vidnet saa selv at skibet hadde et stort hul paa styrbords side efter eksplosionen. Nogen av besætningen fortalte at de ogsaa hadde set at skibet hadde et hul paa bakbord side like overfor hullet paa styrbords side. Vidnet saa at sidstnævnte hul gik omtrent 1 à 1½ fot fra stevnen og agtenfor kollisionskottet.

Oplæst og vedtat.

Fremstod som 2det vidne Peder Thorvald Bjørge, 22 aar gammel, var 2den styrmand paa „Bonheur“, bosat i Fredrik-

stad, blev forberedt til vidnesbyrds avlæg og henholdt sig til beretningen som er rigtig. Vidnet opholdt sig ved leiligheten paa broen. Eksplosionen blev fulgt av et sterkt smeld, rystelse og gaslugt. En høi søile av røk og vand steg til veirs paa styrbords side omtrent ved kollisionskottet. Efterat vidnet var kommet ned i en av baatene saa han et stort hul i skibet paa styrbords side. Det gik fra øverste plate 6 plater nedover saa langt man kunde se og var meget langt. Paa den baat, hvor vidnet var med, var de ræd for at drive ind i hullet. Vidnet saa ogsaa at skibet paa b. b. side hadde hul tvers overfor hullet paa st. bords side og mindre end dette. Vidnet saa ikke noget mistænkelig før eller efter kollisionen. I kanterne av hullet paa st. b. var platerne bendt utover. Hullet paa b. b. side saa vidnet ikke nærmere paa.

Oplæst og vedtat.

Fremstod som 3dje vidne Aage Bjørge, snart 16 aar gammel, var dæksgut paa „Bonheur“, bosat i Glemminge, blev forberedt til vidnesbyrds avlæg og forklarte at han ved eksplosionen opholdt sig i gangen til ruffen forut. Paa grund av eksplosionen blev vidnet slængt op og faldt derpaa ned i piggen gjennom et hul som var fremkaldt ved eksplosionen. Herunder saa han at fyrbøter Lindberg laa paa døken i ruffen.

Oplæst og vedtat.

Vidnerne edfæstedes. Sjøforklaringen sluttet. Retten hævet.

Herman Lie.

A. Krøger. Ragnv. Rasmussen.

D/S „Vaarli“ (I. G. Q. L.) av Brevik.

Reg.ton br. 1312, ballast, ødelagt 9de februar paa reise fra Rotterdam til Sunderland. Omkommet: 3 mand.

Udskrift

af protokollen ført ved det Norske Generalkonsulat i Rotterdam.

Aar 1916 den 17de februar avholdtes sjøforklaring paa det Kgl. norske General-

konsulat i Rotterdam i anledning av at d/s „Vaarli“, mens det var paa reise fra Rotterdam til Sunderland i ballast den 9de februar d. a. var stødt paa en mine og sunket.

Forretningen bestyredes av vicekonsul Grüner, som bisidder forrettede kaptein J. Dehli, fører av d/s „Ek“ av Kristiania, mens ogsaa var tilstede herr assurance-agent C. Andersen, som repræsentant for norske assurandører.

Fremstod 1ste styrmann Ingebrigt Ingebrigtsen, der forklarte at han var 26 aar gammel og hjemmehørende i Brevik, at han tilhørte besætningen paa d/s „Vaarli“ av Brevik, og at føreren J. Knudsen av Brevik, 1ste maskinist N. Tronsen av Kristiania, 2den styrmann W. Myklestad av Tysnæs var druknet.

D/s „Vaarli“ av Brevik avgik fra Rotterdam tirsdag 8de februar, bestemt for Sunderland. Vinden var vest nord vestlig, frisk kuling med stor sjø. Efter at have styrt N. $\frac{1}{4}$ V. en distanse av 91° styrtes N. V. i 39° indtil kl. 4.20 fmd. den 9de februar, da skibet efter al sandsynlighet støtte paa en mine. Der paafulgte en voldsom explosion forut, og skibet, som var ballastet, begyndte straks at synke.

1ste styrmann som havde vakt da ulykken indtraf hørte vakten paa dæk gjøre anskrik, saa at alle mand var paa dæk i et øieblik, undtagen 2den styrmann der ikke blev seet av nogen. Kapteinen var oppe og sendte skibets papirer i baaten som straks blev avfired og som kunde rumme alle mand. Da styrmanden som sidste mand gik i baaten, saa han kaptein og 1ste maskinist som uforklarligt av hvilken grund, ikke turde hoppe i baaten som befandt sig ved skibssiden. Forskibet var da under vand.

Da baaten var ca. 12 meter fra skibet sank det. Den tid som medgik fra skibet støtte og til det sank anslaaes til 3 minutter. Livbaaten blev holdt paa stedet blandt vrakgodset i flere timer indtil kl. 1 emd., da veirèt bedrede sig, saa der kunde sættes seil med kurs for Holland. Efter at have seilt i 10 timer begyndte det med regn